

Megjelenik a lap **Temesvá-
rott** minden **kedden**.

Előfizetési díj akár helyben,
akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap ház-
hozordásáért rendelést tehetnek,
a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros
halpiac 12. szám, első emelet.

DELEJTÜ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizetheti helyben Haza y
M. és fia Vilm. könyvnyomdájukban,
vidéken minden cs. kir. postahi-
vatalnál a szerkesztőséghez utasi-
tandó bérmentes levelekben.

Hirdetések minden közhasználat-
ban lévő nyelven főlvetetnek. A
beigatásért minden három hasábos
egyes sorért 4 p. vagy 7 uj kraj-
cárnyi díjszámítatik.

Kiadó hivatal: belváros, bé-
csi utca U h r m a n n M á r t o n
műkereskedésében

Kedd, július 16. 1861.

29. szám.

Negyedik évi folyam.

Gróf Thurzó György, nádor

Egyike ez is azon jeles neveknek, melyet a magyar
Clio kedvencének nevez.

György 1567 született Liethava (Trencsén) vár-
ban; atyja Ferenc, anyja gr. Zrinyi Katalin célszerű
neveltetését legfőbb gondjaik közé sorolák.

1584 Ernő főherceg udvarába került; 1585 For-
gács Sofiát vette nőül, ennek halálával (1590) Czobor
Erzsébetet, kitől született Imre fia ugyanazon évben
(1498) midőn II. Rudolf császár őt k. tanácsosnak ki-
nevezte; 1599 lett báró, azután főpohárnak mester.

Székes-Fejérvár előtt, hol a budai pasa és Tihajá
vezér hét béggel a csatatéren maradt, ruháját át meg
átfurták a golyók, bátor leesett a lóról, még is sérü-
letlen menekült; 1602 lett főasztalnok mester, 1604
árvai örökös gróf; — e címekhez a következő évek
több másokat is csatoltak; így midőn a sz. korona Prá-
gából az országnak visszaadatott, Mátyás főherceg őt
országunk kincstárnokának nevezte ki, nemsokára amint
a főherceg Magyarország királyának kineveztetett s 1608-
ban megkoronáztatott, az ország erekyeit: a buzogányt
Erdődy, az almát Forgács Zsigmond, a kardot Thurzo
György vitte a király előtt; a dunáninni hadvezérek
választásánál is ott látjuk Györgyöt; egy évvel előbb
jelen volt a kassai biró lakodalmán, ki ekkor már a
hajadonok hatodikát vette nőül; ez idő tájba esnek
Stecz rablófőnök és Trencsén táját pusztító banditának
agyon lövetése. Pelj és Palay, Bocskai vezéreinek sar-
colásai ugyanott; Thurzo rábirta őket az elvonulásra;
a cászár Tokaj birtokában is megerősítette Thurzót.

Illésházy nádor halála után 1609. Aprilban a kath.
rész Erdődyt, a protest. Thurzó lett nádor. — 1610
Báthori Erzsébet szüzgyilkos nőt Csejte várába záratta;
1611 építette az árvai várkapolnát; — az ország sé-
relmei, kívánalmi úgy kívánták, hogy Thurzo György
nádor befolyása eszközöltessék ki, ez okból jelentek
meg nála Bicsén a herceg Primás és Balassa Péter;
1614 tartotta Szepes Váralján az egyházi gyülekezetet,
mely a többek között arról nevezetes, hogy itt alapí-
totta meg a „Superintendens“ nevezet, felcserélve az
eddig „Senior“ nevezettel.

Forgács és Rákosi Zsigmond tőle utoljára elbucsu-
zandók jelentek meg nála barátságos indulatból.

Meghalt Bécsben 1616 December 24-én életének
49. évében.

Sirkövét e versek jellemzik:

Solstitium brumale fuit, cum
Pannoniae Sol
Thurzo Palatinus Patriae Pater
occidit eheu!
Justat Naufragium, serva
Nos Christe Redemptor.

Vertler Mátyás.

Hugo Victor beszéde

a béke-congressusban Párisban, aug. 21-én 1849.

(Vége.)

Ezek volnának a mi előgondoskodási rendszabálya-
ink a háboru ellen.

Elővigyázati szabályok, melyek a forradalmakat
hozák nyakunkra.

Mindenre vállalkoztak; a képzelt veszélyek miatt
nyomasztó adósságokba keverték magukat, s ezen uton
a nyomort, melyben tulajdonkép az egyedüli való veszély
rejlik, csak fokozták.

Erősítették magukat a képzelt veszély ellen, s félénk
pillanataikat oly irány felé fordították, hol a fekete pont
nem volt látható; — látni hitték a háborut, mely nem
közelgett, de nem vették észre a forradalmakat, melyek-
nek hason rendszabályok nyomán elkellett közelniök.

Uraim! ne veszítsük azért bátorságunkat; ellenke-
zőleg reményljük inkább, mint bármikor; ne engedjünk
magunkat a mostani mozgalmak által elrémitetni, melyek
tán csak kamaszéveink szükséges rázkodásai. Ne itél-
jünk elhamarkodva jelenünk fölött s ne tekintsük kor-
szakunkat másként, mint minő az valódilag.

Mégis rendkívüli és csodálatos idők ez! mond-
juk fennen és nyíltan, hogy a XIX. század egykoron a
világtörténelemben a legszebb és legnagyobb lapot
fogja képezni. Ismételve mondom, hogy minden előnyök
egyszerre éledeznek és lépnek föl e században, az első

lentétes tények megfontolásából üdvös leckét ne vonjunk azon pillanatban, midőn ősi alkotmányunk visszahelyezése forog ujabban szőnyegen.

Ezen leckét mi, saját abstractiónk szerint, egyszerű és világos axioma gyanánt a következő óhajtásban formuláznók:

Vajha nemzeti létünk s politikai fejlődésünk biztosítása érdekében, a rehabilitáció elvei megállapítása körül, az 1848 előtti alkotmányból megőriztessék mind az, mi a szellemi, anyagi és erkölcsi haladást a nemzeti genius kiméletével és szilárdításával vezérlé, — ellenben elháríttassék az 1848-diki alkotmány rögtönzött intézkedéseiből mindaz, mi a koronával s monarchiával szemközt a bonyodalmakat szülte, s mi a nemzet geniusát idegen politikai doctrináknak alárendelé.

E combinatio szerencsés eltalálásától függ mind Magyarország, mind az összes monarchia boldogabb jövője.

Ettől függ, hogy a korona, méltósága teljes jogkörében gyakorolhassa hatalmát az alkotmányos közszabadság veszélyeztetése nélkül.

Ettől függ, hogy Magyarország törvényes függetlenségének és önkormányzatának örvendhessen, a nélkül, hogy egy részről a bécsi államférfiak jogtalan befolyásától tartani kelljen, vagy hogy másfelől separatistikus törekvések aggodalmát gerjeszthesse.

Ettől függ, hogy a közös birodalmi viszonyok házánk arányszerű befolyásával kölcsönös előnnyel intéztesse el, a nélkül, hogy Magyarország a practica sanctióval ellenkező új intézvényt elfogadni, s bármily törvénytelen közös parlament kedvéért, az absolut Bachrendszer parlamentaris germanisatióval felcserélni kénytelen legyen.

Ettől függ, hogy az ország visszanyerje területi épségét, a nélkül, hogy Horvátország ősi municipalis jogait csorbítaná.

Ettől függ, hogy a magyar kormány erős, független és felelős legyen, a nélkül, hogy a megyei municipalis szerkezet, „ősi alkotmányunk e védbástyája“ a miniszteri centralisatio terjeszkedése miatt halomra dőljön.

Ettől függ, hogy a képviselőlet alapján rendezendő megyei municipiumok visszanyervén utasítási befolyásukat az országgyűlésre, törvényeink a nemzet közakarátának valódi kifolyásai legyenek, a nélkül, hogy e különben is könnyen pártokra oszló nemzetet, a miniszteri tárca vadászata örökös pártvillongásban tartsa, s a kormányzatot avatatlaan kezek szünetlen laptájává tegye.

Ettől függ végre, hogy a magyar nemzetiség, s vele az ország culturái sorsa biztosítva legyen, a nélkül, hogy az ország alkotmányát velünk élvező egyéb népfajok, a centralisatio miatt, nemzetiségük felett aggodalomban lehessenek.

Hazafiui szívvvel kívánunk szerencsét mind a koronának, mind a nemzetnek, ha az országgyűlési felirat, mely már a királyi trón zsámolyára letéetett, oly fejedelmi választ nyerend, mely az általunk említett com-

binatiót az imént elsorolt alternativák szellemében oldandja meg.

Őrizzük meg az 1848-diki vivmányok közjogi elveit, de a rehabilitatiót úgy intézzük, hogy a korona és nemzet közt a kölcsönös bizalom, s a történeti kegyeletes jogviszony, mint nemzetiségünk palladiuma, — s Magyarország és az ausztriai örökös tartományok közt a politikai arányszerűség s a testvéri egyetértés, mint a közös gyarapodás záloga, helyreállni s állandóan fennmaradni képes legyen.

Régi levéltárca.

I.

Stephanus DEI Gratia Hungariae Transylvaniae Princeps et Siculorum Comes etc.

Egregie fidelis nobis dilecte. Salutem et gratiam nostram. Mywelhogy az penzre kywaltképpen valo szükségünk wadnak, hadgyuk azert Kegdnek hogy az mily harom Ezer forint restantia Adópenz Kegdnél wagyon, azt minden halasztas nelkvol ide my kezwnkben zolgal-tassa fell Kgd. Teob irasunkat Kgd erre ne varya: Merth my Illyésházy Vrammal immár affelől wegeztwnk. Secus non factur. Datum in libera. Civitate nra Cassoviensi die 6. Aprilis Anno 1606.

Stephanus m. p.

(Homlokán): Egregio Hyeroslao Zmeskal Vice Comiti Comitatus Barsiensis etc. Fideli nobis Syncere dilecto.

(Hátán): Allatae 25. Aprilis anno 1606 in Lazkar.

II.

Stephanus Dei Gratia Hungariae Transylvaniae Princeps et Siculorum Comes &c.

Generose fidelis nobis sincere dilecte. Salutem et gram nram.

Nylvan vagion Kegdnél, hogy az elmúlt Cassay gyüleswnkben az Urakkal es az Nemes orszaggal egygyüt elvégeztük, hogy az Dicatorok Exactorok és egyeb privata personak az kiknek kezekhez a nemes Ország proventusu zolgaltnak, azok ide Cassára az mi Kinchtarto hazunkhoz az restantiákat be zolgalatassák avagj a hova parancholliuk oda adgiak. Mivelhogy penig Turocz varmegienek Kegd volt Dicatora, hadjuk es parancholliuk Kegdnek hogy ez mü levelünk látvan az ezer hat szaz negy esztendobeli harom ezer magyar forint restantia penzt melly immár Kgdnel in paratis wagyon, minden kesedelem es fogyatkozás nélkül adgya ez mü hiwünk Leökeös Laszlo kezebe, hogy mindgiart hozhassa ide az mü Kinchtartó házunkhoz. Secus non factur. Prtnibus p. sui expeditione reservatis. Datum in Libera Civitate nra Cassoviens Die 1-a mensis Junii Anno Dni 1606.

Stephanus m. p. — Simon Zechy m. p.

(Homlokán): Generoso Hieroslavo Zmeskal &c. Fideli nobis sincere dilecto.

(Hátán): pſent 18. Juny 1606.

III.

Nos Gabriel Dei Gratia electus Hungariae Dalmatiae, Coatae, Sclavoniae &c. Rex, Transylvaniae Princeps & Siculorum Comes &c. Agnosimus et fatemur per praesentes. Quod Generosus Hieroslavus Zmeskal de Domanevecz Consiliarius Noster & septem Liberarum Montanarum nostrarum Civitatum supererum Cammergraffius &c. fidelis nobis dilectum ex proventibus Camere nostrae Cremnizensis Octo Mille Talleros solidos et Octo mille florenos in minuta pecunia Nobis administraverit, super quibus eandem securum et quietum reddimus praesentium per vigorem. Datum in Civitate Nostra libera Tyrnaviensi Die vigesima Tertia Aprilis Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Vigesimo primo.

Gabriel m. p. L. S. — Johanes Krausz m. p.

IV.

Eszterházy Pál a Nádor Zmeskal Jóbbhoz.

Generose Dne Nobis honorande.

Salutem et benevolentiam. Mit parancsoljon nekünk és ki instantiájára Kglmes Urunk Csazar és Koronás királiunk Ő Felséghe ez includált ugian Ő Felsége Kglmes parancsolattinak igaz másából bővebb megh fogia érteni Kglmd. Akarván azért azon Ő Felséghe parancsolattyanak Tisztünk s hivatalunk szerint eleget tennünk, rendeltük a végre pro termino ez jelen való esztendőbeli következendő November havának tizenkettedik napját Kis-Martoni várunkban. Annakokáért akaránk pſentibus requirálnunk kgdet s committálnunk is Palatinusi Authoritásunk szerinth hogy veven ezen Levelünköt, az megh irt napon és helyen suo modo debito compareallyon előttünk bizonyos leven benne Kgd, hogy vagy compareat modo pvio vagy sem, mi mindazáltal az compareáló félnek instantiájára a tevők leszünk az dologba a mit az Törvény és Közönséges igasságh hoz magával, kiről ez Levelünk által idein certifiálljuk is Kgdet. Dat Viennae Austriae Die 3 Men. Augusti 1685. Ejusdem Dnis Vrae Benevolus Paulus Eszterházy m. k.

A levél homlokán: Generoso Dno Jobo Zmeskal Comitatus Arvensis Vice Comiti Tit Nobis honorando.

V.

Gróf Theökeöly István, Zmeskál György Árvavári kapitányhoz.

Generose Dne Compater Nobis Honoran.

Valamikor requiráltatik Kglid Spitkovszky Arendator

Debinszky nevü Lengyeltől, p. figállyon azonnal neki Terminust Trsztinára s dolgát törvényessen revideáltassa Kglid. Tudjuk oda valo Vice Ispány Uram is gyakran jár Jablonkára, azért ha azon Terminus ollykor esnék jelen lehetne Terstinan eo Kglmeis, ighen jól esnék, s által esvén rajta subscriptio és pecsét alatt azon törvényes Revisiót adná megh nevezett Lengyel kezéhez s nekünk is mássát in scriptis küldené megh minden halladék nélkül. —

Eltesse Isten Kgdet. In Arce nostra Kesmark 22. Aug. 1661,

Gener Dnis Vrae Compater benevolus Comes Stephanus Theökeöly m. k.

Homlokán: Generoso Dno Georgio Zmeskál de Domanevecz, Capitaneo Arcis Arvensis, — Tit Nobis honorand.

Közl

Szontagh Daniel.

Levelezések.

Torontálmegye. Julius 2-án ünnepelénk a legelső nemzetőri zászló felszentelését, egy kised 28 házból álló németajku kertész faluban Györgyházán — a zászló anya megyénk egyik lelkes leánya Mihálovits Janka, született Báró Bittner, Mihálovits Béla megyei tiszt. aljegyző neje volt, — a zászló gyönyörű minta, s kevélyen lobogott rajta az arasznyi szélességű nemzeti szalag — látása visszavarázsolta a mult korba, — s fájdalmas érzetet költött fel bensőmbé, — az isteni tiszteletet a derék zichidorfi föesperest ur végezte — ki a nap méltóságához készített szónoklatával mindjájunk szívéhez szólt — az ünnepélyt lakoma, és tánc fejezte be, mit a zászlóanya adott, és rendezett, a multság reggelig tartott, a környék minden rangu és rendű lakosai képviselve voltak. — Mulattunk feszültség és rangkülönbség nélkül, csárdás, kör, lánccs. lejtése között — magyarosan. Bár ezen kis kertész község a honban még több követőkre is találta.

— — y.

Makó, július 9-én. Az adóbehajtó katonaság innét Földeákra vonult. Csak három nap volt itt, de mint állítják, többet beszerzett 100,000 ftnál. Az adóbehajtásnál valami Pók nevü cs. kir. pénztárnok működött; a nép, hogy e nagy munkaidőben a kérlelhetlen zaklatástól meneküljön, a szó teljes értelmében ostromolta adója átadhatása végett a sóházat. A katonaság nem tudta mire vélni e nagy adófizetési buzgóságot (?). Azonban megérthette később, mert amint kész lett a nép adója bedobásával, oly hatalmas macskazénét csapott említett Pók hivatalnoknak e buzgó eljárásért, minőt Makó még nem látott.

(Sz. H.)

T Á R C A.

A HOLLÓKÖLTŐ.

(Történeti beszély.)

Irta Sarkady István.

((Folytatás.))

III.

Satyavrata — így hívták Airavatu királyát — hazaérkezvén bűvös talizmánjával, legott összehívatta a magusokat bölcseket és tudósokat; s elmondá a tudós gyülekezetnek Pidrubadi papjának tanácsát.

A tanács nagy helyesléssel fogadtatott, mire a király csakugyan hét nap és hét éjjel megszáritván a titkos füvet, holdvilágos éjjel szépen kicsépelte, s összeszedvén a magvakat, bűvös talizmánjával elindult Ayodhiába.

Satyavrata azonban kissé bőkezű volt a bűvös magvak széjjelszórásában, úgy hogy midőn a fővároshoz közelgett, már alig volt néhány szem birtokában. Ő tanácsosabbnak vélvén ha azokat meghagyja, s vízben megfőzvé, bűvös levét Cosaliával itatja meg.

Ugy tön a mint gondolkozott.

Beérkezvén a királyi palotába, első gondja volt bűvös magvait, mint reményei- s vágyainak titokteljes talizmánját tulságosan feldicsérni; s vízben megfőzöttvén, azt állítá, hogy ki abból iszik, az istenek italát issza meg és soha, sem meg nem öregszik, sem ifju szépségét el nem veszti.

A csudálatos hatásra senki sem volt kíváncsiabb min-Cosalia. Háromszor ivott belőle . . . Midőn az utolsó csöppet fölhörpenté, mély álmorult szempilláira, s midőn minden küzdelmének dacára Morpheus lehellelte erőt vőn rajta: alélton összerogyott.

Midőn hosszú, görcsös álmorult után fölébredt, erős mell-görcsökben szenvedett!

Satyavrata a szer erős és rögtöni hatásának tulajdonítván a váratlan eredményt, dacára a beteg örökös panaszainak, még mindig a legjobbat remélte; csak midőn a beteghez közelíteni akart, s az ingerülten intett alabastrom kezeckéivel, hogy távozzék, ne merjen közelíteni. akkor ijedt meg, s a bekövetkezhető fergeteg elől hazájába észrevétlenül visszailleszt.

És Cosalia lázas álmaiban elkezdett beszélni a Holló-költőről; ábrándokat, meséket regélgetett róla; majd az örült lélek kétségbeesésével zokogni kezdett kedvesének kietlen sorsán, száműzetésén.

Kana-Kavarna leánya betegségén megrendült, összehívatta a csillagjósokat, bűbájosokat, gyógyászokat — de nem tudtak a bajon segíteni . . . Cosalia folyton szenvedett.

Ayodhia királyában föltámadt a bosszu. Csalónak nevezé Satyavratát, s háborut izent neki, ki az odadobott kesztyűt elfogadta.

Csatakészzen állott Kana-Kavarna serege . . . Midőn a vérmezőre elindult, a király imigy szóla bajnokaihoz:

— Hét nap alatt Airavatu el fog törülteni a föld szinéről. Kő kövön nem marad. Satyavrata megölte gyermeke-met, az én egyetlen boldogságomat, a ti jövőtek szemefényét. Mint a romboló istenség fekete és haragos; sirás, vérontás és temetőben gyönyörködik; boszul és büntet; éles agyarakkal fegyverzett szájából lángot okád; emberi koponyák irtózatossá képeznek nyaka körül; öldöklő kigyók övedzik karjait és ágyékát; s örökös rémületben tartja a földet: oly irtózatossá leszek én az ellenségem iránt. Kérlek vitézek a mindenható Bráhmára, a bosszuálló Shiva istenségre,

legyetek erősek és boszuljátok meg a királyt, az atyát és magatokat . . .

És megindult a sereg, tele reménnyel, s bátorsággal... Nem sokára szomorú hírek szállinkoztak vissza Ayodhiába, a sereg szétveretett, alig maradt egy-kettő hirmondójaul a — gyalázatnak.

Még megsem szünt az általános megdöbbenés, midőn a győzedelmes ellenség már a főváros közelében termett, honnét merészen mint a villám, s gyorsan mint a szél repült a fővárosba.

Rövid ellentállás után Kana-Kavarna kénytelen volt föladni a várost, s családjával futásban keresett menedéket.

Satyavrata meghagyá katonáinak, hogy senkinek se kegyelmezzenek. Pusztító viharoként nyargaltak végig a tartományon, letarolva a mezőket, fölégelve a városokat, leöldözve a lakosokat . . . Használó sorsban részesült a főváros is!

IV.

Satyavrata nagy győzedelmének örömeiben volt elmerülve, seregét a gazdag zsákmányból folyton vendéglélé; mindenki azt kapta a mit ohajtott; bőségben volt lo di d sa (riskása lepény) kétszersült, mi r e d sa (víz és cukorszörpből készült ital) égett szesz, bor, s egyéb ételek és italok.

Ekkor egy ismeretlen jelent meg a király szine előtt, kiből Satyavrata legott Pidrubadi papját ösmeré föl.

— Király — mondá a panaszos, szemrehányó hangon, melynek titokszerű hatást adott a komoly ünnepélyes modor; nem tétél az én tanácsom szerint. Bőkezűen bántál a titkos fünek bűvös magvaival. Nagy bünt követtél el, mert azon magvak kikeltek, s átkos gyümölcsöket hoztak, melyeket a lakosok elköltvén, erejüket elveszítették. Üdvös hatást csak rendes használat mellett lehet remélni. Hibád miatt ugyanazon nép egymást koncolta föl! Megfagy bennem a vér, halálos hidegláz futja végig ereimet, az utálat miatt hajamszálaí fölborzadnak. Ingadozom, sem előre sem hátra nem mehetek, s fájdalomtias lelkem kikészül költözni belőlem . . . Nem féled a bosszuálló isteneket, nem remeged Pidrubadi hatalmát? . . . Mit ér a diadal, uralkodás, élet, ha azok, kik szerelmünk tárgyához ragaszkodnak, a csatatéren hullanak el!!! Ha mindjárt a három világ uralmát elnyered is, mit használ a szived imádotját nem birhatod?! Te vért ontasz, lépteidet iszonyu romok hirdetik. Menj vissza országodba, nehogy az istenek haragja itt utolérjen. Roppantszükség fog itt támadni, a növények összeperzselődnek, az állatok eldöglenek . . . Jaj neked, ha nem sietsz innen, sereged éhhalálal veszend el.

— Szent férfu! — felelt bizonyos illetődéssel a király; — gyermekies dolog könyörületről beszélni. Emberek, ökrök, kutyák, növények, mind ez valójában egy dolog. El-nemenyésző erő teremté mindazt a mi létezik, s egyik mozgásból a másikba teszi, úgyhogy a mi ma ember, tegnap növény, tétlen anyag volt és holnap visszatérhet előbbi állapotába. Én mint harcos, küzdésre vagyok teremtve, tehát harcolnom kell. Kana-Kavarna üzente a háborut, hogy borzasztó vérontás keletkezett belőle, mit árthat az nekem? A jövő nap új jeleneteket szül, miért oly nagyot csinálni az efféléből? Minden e tettnek érdeme abban áll, ha azt legnagyobb közönyösséggel végezzük, s mitsem törődünk az eredménnyel.

— Te vétkezel király! irva van: „csak az becsülésre méltó dolog, ki egyenlő indulattal viseltetik barát és ellenség iránt.“ Továbbá Krishna által mondatik: „hogy ki egyedül nem szolgál és gyűlölség nélkül él az emberek között: az

velem egyesülend.⁴ Hallgass szavaimra Satyavrata, mert az elűzött király megbánta bűnét, Azon csapás, mit az ég Kana-Kavarnára szánt büntetésül, te reád száll, ha vérontás nélkül ki nem mulsz az országból . . .

Ezzel meghajtá magát, s mielőtt akadályozni lehetett volna, nyilgyorsan eltűnt.

Másnap Satyavrata roppant zsákmánnyal odahagyá Ayodhiát.

Az intést az egek sugallatának tartotta.

V.

Kana-Kavarna meghallván ellenségének visszavonulását, legott visszajött kirablott országába . . . Mindent elpusztítva talált! . . .

Megragadta ugyan tüstént a kormánynak gyeplőit, s új intézmények szervezetével kívánt népének boldogítására hatni; azonban — mint rendszeren történni szokott — a háboru iszonyai erős nyomokat hagytak magok után: a kincstár üres volt, a nép elszegényedett, s hogy a nyomor tetőpontját érje el, a letarolt mezők és rétek megtagadták a termést, miáltal a háboruzások nonplusultrája: az éhség következett be.

Kana-Kavarna mindezen csapásokat erős lélekkel tűrte volna, ha leányának folytonos kinszenvedése őt minduntalan nem aggasztja.

Nem tudott mit csinálni . . . Ily sujtoló esetlegességek között az uralkodói ész megszűnik önállólag tanácsolni.

És végre is — hindu szokás szerint — nagyhangu hirdetésekhez folyamodott.

Sebes futárokat küldött szét egész összes Indiában, tartományról tartományra jártak a birnökök, kiáltozván, hogy a ki Ayodhia királyának leányát megmenti és az országot pusztító iszonyu csapást elhárítja: az jutalmul a királyleány és örökségben az ország trónját nyerendi.

Ezreknek megmentési vágyát ingerlé fel a sokat ígérő hirdetés; sokan megis próbálkoztak a nehéz földattal — de sikertelenül! . . .

Satyavrata még mindig a legforróbb szeltemet érzé Cosalia iránt, eszébe jutott Pidrubadi papja, és újra kezébe vette vándorbotját, s elzarándokolt az erdőségben levő pagodához, hogy ott üdvös tanácsot kérjen.

Szívélyesen fogadta őt a szent férfiú és csakugyan adott is neki ismét titkos füvet, melytől a királyleány jobban lesz; de azt követelé, hogy jelentse ki Ayodhia királyának, hogy van az erdő rengetegében Pidrubadi tiszteletére egy elhagyatott pagoda, hol egy vezeklő joghi lakik, ki segíthet a közszerencsétlenségben, mely az éhhalál borzasztó képében sujtolja az országot — mivel imádsága kedves mind a hetvenhét főisten előtt.

Satyavrata a talizmánnal örömmel sietett haza, s tüstént követség-t küldött Kana-Kavarna udvarába, jelentvén, hogy ő egy szent férfiú által oly gyógyfü birtokába jutott, melynek segítségével minden bizonnal megmentendi Cosaliának életét.

Tetszett a bus királynak az ajánlat; elfeledte ellenszenvét s biztosítván a királyt jó indulatáról és barátságáról, a követség visszaérkezése után, Satyavrata legott utra kelt. Megérkezvén Ayodhiába; az aggodó király által legott leánya ágyához vezetett, hol az előleges utssítás szerint, a beteg kezébe adta a titkos füvet, s alig hogy megérinté jobban érzé magát.

Az öröm határtalan volt . . . A két uralkodó egymás nyakába borult, örök barátságot és szeretetet ígértek egymásnak.

Ayodhiának királya elfeledé az országos szerencsétlenséget, a köznyomort, csakhogy leányát egészségesnek láthatta, kit hálából mindjárt Satyavratának nőül adott, s a megyezői készületekről kezdé gondoskodni.

Ki irhatná le Satyavrata boldogságát? . . .

Annyi nyughatatlanság, annyi szenvedés után végre mégis birni fogja a kedves lényt, kit a világ minden kincsenél, az egész világnál jobban szeret.

Tudjátok-e mit tesz visszanyerni szerelmünk szentségét, mit az élet tabernaculumából a halál rablókezzei által elvezettnek hittünk?!

Oh az üdvösséggel fölért egy győzedelem, melyet a szerelem vív ki a halálon és a természetben . . .

Cosalia jobban volt, egészsége tökéletesen helyreállott. Arcai visszanyerték a rózsás szint, üdült ajkai ismét mosolyogtak — mégis boldogtalan volt!

(Folytatás következik.)

Heti szemle.

= Mihályi Károly, volt honvédelezredes m. hó 22-én az olmüci várból hátralevő büntetése ideje elengedése mellett szabadon bocsájtatott.

= Györött a nyomdatulajdonos az adókiáltványok nyomtatását megtagadta, s így Sopronban kellett azokat megrendelni.

= Az erdélyi románok küldöttségét Bécsben m. hó 27-én fogadta el a császár. E szerint tehát ők onnan várják jövőjüket.

= A budai népszínház alaptökéjére az adakozások hazaszerte a legörvendetesebben folynak, úgy hogy a lánchíd melletti ideiglenes színháznak augustusban leendő bevégezéséhez biztos kilátás van.

= A Pesten mulató honvédelezredes hazánkfia Asbóth Lajos az 1848—49-ki magyar hadjáratot illető két kötetes nagy fontosságú stratégiai művet adott sajtó alá, mely füzetekben rövid idő alatt megindul.

= A pápa ő szentsége egészségi állapota az újabb hírek szerint egyre aggasztóbb kezd lenni, orvosi tanácskozás után, mint az „Il Campidolio“ jelenti egy brevet irt alá, melynek erejénél fogva egy 5 főpapból álló bizottmány a szokott választási mód mellőztével új pápát választhat.

= A „Morning Post“ szerint a szentpétervári és berlini kabinet rövid időn elfogják ismerni az olasz királygot. Ausztria aligha fogja e példákat követni. de miután ő többé nem első rangu hatalom (?) s néhány hónap alatt létezni megszűnik, Olaszország az ő elismerése ellen közönbös lehet.

= Viktor Emanuelt Re Galantuomo (lovagias király) címen nevezik Olaszthonban; de mivel a szó „galantuomo“ nápolyi szójárás szerint földesurat tesz; tehát a bourbon párt a népet azzal akarja II. Ferenc részére megnyerni, hogy ez az igazi népkirály, míg a másik a földesurak királya.

= A görög király e hó végén Gasteinba szándékozik utazni, a mint a lapok állítják egészsége helyreállítása végett. Távolléte alatt neje mint kormányzó fog szerepelni. Az összeesküdtek ellen folyást tart a kutatós, de mindeddig nem sikerült őket fölfedezni.

= A „Times“ legújabb számában a kiengesztelési és engedékeny politikát Ausztria részéről Magyarország irányában a legjobbnak tartja, s a fölirat el nem fogadását mint legeslegesélytelenebb lépést jellemzi.

= A porosz király nejével együtt októberben fogja magát ünnepélyesen megkoronáztatni Königsbergben.

= Az „Indep. belge“ szerint a magyar emigratio manifestumot szándékozik kiadni, melyben kinyilatkoztatja, mi-kép Magyarországnak Ausztriától egészen el kell szakadnia.

= Makóról nyilvános köszönetet szavaz a csanádme-

gyei honvédségélyző bizottmány Zsivora György főispánnak, ki az egylet tőkéje gyarapításához 100 fttal járult.

— Az illető pénzügyi igazgatóságok bécsi hírek szerint — azon parancsot kapták, hogy mindazon iparosok üzletét rögtön szüntessék meg, kik az adóhátrálékot mindeddig nem fizették meg.

— E hó elsején kirabolták a pesti orvos-sebészi dekanatos pénztárát, melyben 16,000 ft. államkötelezvényekben és 3000 ft. készpénz volt. A Wertheim-féle pénztár ugyan-csak Wertheim-féle kulccsal nyitattott ki. A gonoszok előtt tehát ez sem biztos!

— Erdély ideiglenes kormányzója gróf Mikó Imre táviratilag Bécsbe hivatott, s folyó hó június 2-án utazott át Pesten.

— A „Györi Közlöny“ szerkeztőjét m. hó 27-én husznál több katona oroszva megtámadta, s csak életveszély közt menekülhetett meg a támadók kezei közül. Okát e támadásnak egy önkényes katonai eljárás megrovásában keresik.

— A pesti magyar lapok egyike sem emel szót a módosított felirat megtartása mellett.

— A primás a sz. István társulatnak számára vásárolandó külön ház alapjára 2000 pftot ajándékozott.

— A „Gazetta di Fiume“ a horvát bántól első írásbeli megintést kapott, mert a horvát országgyűlésnek illetékességét Fiuméra tagadja, s ily cselekvésekre tetszését nyilváníttja.

— A „P. N.“ egy levelezője mint tényt közli, hogy minden adóbiztos és ellenőr a behajtott adónál tanusított fáradsalmiért a rendes fizetésen kívül 10,000 ft. jutalmat kap. Bécsi hírek szerint az eddig kieroszakolt adó 10 millió forintra megy.

— A hivatalos „Wiener Ztg“-ban az alsóház július 2-án tartott üléséről egy távirati tudósításban e szavak vannak: „Nyilatkozatok történtek a küldemény (leirat) fel nem nyitása s annak visszaküldetése végett. Az elnök intésére, a csend helyreállta után a kir. leirat fölolvastattott.“ E közlésre a „M. S.“ kötelességének tartja kijelenteni, hogy az teljesen alaptalan, mert a teremben egyetlenegy nyilatkozat sem történt a leirat fel nem nyitása és visszaküldése végett.

— A rosnyói gymnasiumban adóbehajtó katonákat helyeztek el. Talán csak nem a didactrum behajtása végett?!

Köztudomásul.

A honvédségélyző egylet Temesvárott Julius havi 21-én d. u. 5 órakor tartandja a kereskedelmi

kamara helyiségeiben (halpiac, 12 sz.) alakuló gyűlését, hova minden ügybarát hivatalos.

Temesvár, a június 30-ki előleges értekezlet határozatából.

(Beküldetett.)

Jelenleg az ifjuság f. hó 28-án a lövöldében rendezendő vigalomra gyűjt aláírásokat: köztudomásu levén azonban, hogy a honvédségélyző egylet értekezlete engem bizott meg sorsjátékos vigalom rendezésével, — ezennel félreértések elkerülése végett kijelentem, hogy ez csak Augustus hó folytában fog eszközöltetni, s az előlertintett kizárólag az ifjuság buzgalmanak köszöni létét. Egyszersmind igazolom, hogy az ifjusági bizottság velem magát a kellő ellenörzés tekintetéből érintkezésbe tette s az egylet nevét nem bitorolja, mely okból a pártolást annál inkább kérjük, mert nem lehet fölös a segédeszköz szép célnak minélinkábbbi előmozdítására.

Temesvár Julius 15-én 1861.

Simon Imre.

Igazolás.

Az éppen mostanában megjelent „Szines könyv“ tölem is tartalmaz egy beszélyt, „Sors szeszélyei“ cim alatt.

Mint sok emberek, nekem is megvannak fatumaim, melyek egyik legkellmetlenebbike, hogy gyakran olyanféle szerkeztők keze közé jutok, kik a cikkek bírálatán kül, azok igazítgatására is jogosultaknak érezik magukat. Ez a főnebbi beszélyemnél annál inkább meglepett, mivel annak csonkítatlan közléséhez kötöttem dolgozati készsgemet.

A nyelvtani változtatásokért, nem szólnék, ámbár csak zavart tehet a sok ő, mint a „feleselés“ szóból „fölsösölés“ travestáltatott, de az értelemzavaró csonkításokat kimutatja a 259. lapon e pont: „Rohant a melegházak felé, hol egykor jegyesét eltaszítá“ ámbár az V. fejezet azt mutatja, mintha e jelenet nem a kismartoni parkban, hanem a köszénbányák nyílata előtt történnék, miért természetes hogy a rögtönzése egy oly fontos jelenetnek minden lélekindulati előzmény és fokozás nélkül az olvasó, előtt csak érthetetlen lehet.

Övást tesztek tehát a szent célok leple alatt munkáságra fölkérő ilyféle kérész-szerkeztő eljárása ellen, mit ugyhiszem nem fog azzal menteni, mint egy másik elvrokona, hogy az én érdekekben tette tönkre beszélyemet, s kérem a t. olvasó-közönséget, nevezett beszélyem egyébb érthetlenségeinek is elnézésére, mert nincs egyetlen szakasz, melyen Khern Ede keze nem dult volna.

Temesvár, július 12-én 1861.

Ötevényi.

Felelős kiadó Hazay Vilmos.

HIRDETÉSEK

Hirdetmény.

Szimtyon Dants Vallepai lakos kérelme folytán 630 ft. o. é. és járulékaik behajtása végett Michael Diakonovits és Julianna Diakonovits tulajdonukhoz tartozó 83 sz. a. ház Bányas-Bogsánban házhellyel és házikerttel együtt f. év Julius 19-én reggel 9 órakor s Augustus 21-én szinte 9 órakor

reggel a helyszinén a legtöbbet ígérőnek közárverés utján léssen eladandó. Venni szándékozók kötelesek 10% bánatpénzzel ellátva lenni. Az árverési feltételek alólirt irodájában naponta reggel 9 egész délután 3 óráig megtekinthetők.

Bogsán június 19-én 1861.

48,3—3

Kiss Ferenc, szolgabíró.

Nyomatott Hazay M. és fia Vilmos betüivel Temesvárott.

☞ Azon t. c. előfizetők, kik a lapot megtartották, tisztelettel fölkéretnek a díjak hovahamarábbbi beküldésére, nehogy a szétküldésben fönnakadás történjék.

A kiadó.